

Kassööri O. F. Taube sekä Sortavalan konttoria Kassööri W. E. Thesleff.

Muutoin on virkalomaa kesäaikana myönnetty konttorien johtajille neljäksi viikoksi, minkä ohessa Johtokunta on mainituille johtajille, hakemuksesta, myöntänyt lyhemmäksi ajaksi virkavapautta, ei kuitenkaan viikkoa pitemmältä kerrallaan.

23 §.

*Pankkivaltuusmiesten virantoi-
mitus.*

Paitsi satunnaisten esteiden tähden ovat Pankkivaltuusmiehet alempana mainittuina aikoina nauttineet vapautta virkansa toimittamisesta:

vuonna 1897: allekirjoittaneet Lindelöf ulkomaanmatkaa varten Elokuussa, Donner yksityisten asiain tähden Kesäkuun jälkipuolen sekä suuremman osan Elo- ja Syyskuuta ynnä Meurman niinikään yksityisten asiain tähden Elokuun jälkipuolen;

vuonna 1898: allekirjoittaneet Lindelöf ulkomaanmatkaa varten suuremman osan Syyskuuta, Donner yksityisten asiain tähden Kesäkuun jälkipuolen, koko Heinä- ja Elokuun sekä osan Syyskuuta ynnä Meurman kirkolliskokoukseen osanoton takia Syyskuun ajan, sekä

vuonna 1899: allekirjoittaneet Stjernvall ulkomaanmatkaa varten Heinä- ja Elokuun ajan, Donner samasta syystä ja yksityisten asiain tähden Heinä- ja Elokuun ajan, Syyskuun jälkipuolen ja Lokakuun ajan sekä Meurman yksityisten asiain tähden Heinäkuun ajan.

Edellämäinnittuina aikoina, kuten myöskin satunnais-ten esteiden kohdatessa, ovat asianomaiset varamiehet toimineet Pankkivaltuusmiehinä:

vuonna 1897: Herrat Schildt, Forsman, Vapaaherra Palmén, Hjelt, Hallberg ja Löfgren;

vuonna 1898: Vapaaherra Wrede ja Herra Danielson sekä kaikki yllämainitut paitsi Herra Schildt'ia, sekä

vuonna 1899: kaikki yllämainitut paitsi Vapaaherra Wredeä.

II. Pankkivaltuusmiesten esitykset ja ehdotukset.

1. Uusi haarakonttori.

Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiovaraston kassa- ja tililaitoksen uudestaan-järjestämisestä Toukokuun 3 päivänä 1899 annetun armollisen asetuksen mukaan ovat yleisiin kassavirastoihin kertyneet rahat, sikäli kuin niitä ei tarvita juoksevain menojen suorittamiseen, kerättävät Suomen Pankkiin valtiovaraston pano- ja ottotilille.

Kun tämä säädäntö edellyttää että Suomen Pankki on pitävä haarakonttoreja maan kaikissa hallituskaupeissa, on Keisarillisen Senaatin Valtiovaraintoimituskunta kirjoituksessa Lokakuun 10 päivältä 1899, ilmoittamalla että tilinmuutokset ovat aiotut toimeenpantaviksi vuoden 1901 alusta lähtien, Pankkivaltuusmiehiltä kysynyt, tulisiko sanotuksi ajaksi haarakonttori Hämeenlinnan kaupunkiin perustettavaksi.

Kirjoituksessa Toukokuun 29 päivältä 1897 olivat Säädyt jo antaneet Pankkivaltuusmiehille tehtäväksi, niinpian kun valtion kassa- ja tililaitoksen aiotun uudestaan-järjestämisen toimeenpano aika saattaisi tulla määrätyksi, Suomen Pankin ohjesäännön 8 §:n mukaan ryhtyä toimiin haarakonttorin väliaikaista perustamista varten Hämeenlinnaan sekä senjälkeen ensinkokoontuville Säädyille jättää ehdotuksen konttorin asettamisesta vakinaiseksi ja senjohdosta tarpeellisesta Suomen Pankin ohjesäännön ja vuosi-

rahansäännön muutoksista. Koska yllämainitut Pankin ohjesäännön ja vuosirahansäännön muutokset kuitenkin ennättänevät tulla toimeensaaduiksi ennen vuoden 1901 alkua eikä Pankilla ole aihetta aikaisemmin väliaikaisesti perustaa haarakonttoria sanottuun paikkaan, näkyy puheenalainen konttori olevan suorastansa asetettava vakinaiseksi sekä avattava liikkeelle 1901 vuoden alusta lähtien, joksi ajaksi tätä varten tarpeelliset valmistavat toimet, mikäli Johtokunta on ilmoittanut, ennättävät tulla tehdyiksi. Viimemainitussa suhteessa on nimittäin, Pankkivaltuusmiesten Marraskuun 25 päivänä 1899 siihen antamalla suostumuksella, Talonomistaja K. Kämärin kanssa Hämeenlinnassa tehty sopimus huoneuston sisustamisesta tulevaa konttoria varten hänen samassa kaupungissa torin varrella vastapäätä hallituskartanoa olevassa kivirakennuksessaan, johon tulisi sanottua tarkoitusta varten lisärakennus tehtäväksi. Sanotusta huoneustosta, jossa olisi huone pankinkomisariusta varten, toimitussali, holvi erityisine osastoineen pää- ja käsikassaa varten, eteis- ja vaatetushuone sekä vahtimestarin asunto, käsittävä yhden huoneen, eteisen ja kyökin, olisi Pankki maksava vuokraa 2,000 markkaa vuodessa, minkä ohessa Pankki on Herra Kämärille, joka on sitoutunut laittamaan huoneuston valmiiksi ennen Joulukuun loppua vuonna 1900, vakuuttanut 30,000 markan suuruisen rakennuslainan asianomaista vakuutta vastaan ja viiden prosentin korolla sekä kuoletuksesta, minkä suuruus vastedes olisi määrättävä ja joka alkaisi kaksi tai kolme vuotta lainan antamisesta.

Mitä sitten koskee puheenalaisen konttorin järjestämistä, tulee sen kait, siihen nähden etteivät niin suuressa määrin paikkakunnan liikeolot kuin välttämättömyys tyydyttää valtiolaitoksen hyötyä yllämainitussa suhteessa vaadi haarakonttoria perustettavaksi Hämeenlinnaan, saada sama palkkaussääntö, kuin Pankin muillakin pienemmillä haarakonttoreilla on. Koska Pankkivaltuusmiehet kuitenkin etempänä ovat arvelleet pitävänsä puolta Pankin kaikkien haarakonttorien vuosirahansäännön järjestämistä erityisissä osissa, näyttää myöskin Hämeenlinnan konttorin palkkaus-

sääntöasia sopivimmin voitavan käsitellä sanotun järjestämisehdotuksen yhteydessä. Puheenalaisesta toimenpiteestä käy kuitenkin välttämättömäksi että pankinohjesäännön 8 §:ssä mainittuihin haarakonttoreihin liitetään lisäksi Hämeenlinnan konttori.

2. Setelin-anto oikeus.

Koska maan taloudellisen toiminnan melkoinen kehitys viimekuluneina vuosina, mikä on käynyt näkyviin varsinkin useiden uusien liikeyritysten perustamisessa, on vaatinut lisää rahavaroja, mutta Pankin kyky hankkia niitä liikettä varten on melkoisesti vähentynyt senkautta että sen setelin-antooikeutta vastaavia arvoaineita runsaasti on käytetty viime vuoden kadon johdosta lisääntyneen viljantuonnin maksamiseen, on pankinhallitus tästä saanut aihetta harkita, eikö olisi mahdollista jossakin määrin laajentaa voimassa olevaa pankinohjesäännön 18 §:ssä määrättyä Pankin setelin-antooikeutta. Sen ohessa on Pankinjohtokunta puoltanut otettavaksi uudelleen käsiteltäväksi sitä jo 1877—1878 vuosien valtiopäivillä tehtyä ja senjälkeen myöskin 1885, 1888, 1891, 1894 ja 1897 vuosien valtiopäivillä käsiteltyä ehdotusta että Senaatin Talousosastolle annettaisiin valta, tarpeen vaatiessa, väliaikaisesti myöntää Pankin setelinvaroja lisättäväksi yli sen määrän, millä Pankin setelit, nyt voimassaolevien määräysten mukaan, saavat olla päälle sen metallivarojen ja minkä lisäyksen, Johtokunnan käsityksen mukaan, tulisi saada nousta aina kymmeneen miljoonaan markkaan. Tämän suhteen mainitsee Johtokunta Pankkivaltuusmiehille asiasta antamassaan lausunnossa ehdotusta vastaan sitä ennen muistutetuksi että, jos tarvittaisiin lisää rahavaroja yli ohjesäännössä vahvistetun määrän, varovaisuus vaatisi Pankin varoja vahvistettavaksi valtionkrediittiä käyttämällä. Viimemainittu keino olisi kuitenkin aiheutettu ainoastaan silloin kun metallikassaa täytyisi turvata tahi kohottaa säädettyyn määrään. Mutta tämä tarve ei aina sattuisi samaan aikaan kuin Pankin lisätty kyky arveluttavissa oloissa

auttaa kotimaista liikemaailmaa lainoilla Pankin setelien muodossa. Ulkomaisen krediitin ottamiseen liittyisi sitäpaitsi uhrauksia ja saattaisipa tapahtua ettei, kuten esimerkiksi sodan aikana, tämä keino lainkaan olisi tarjona. Johtokunta arveli sentähden puolestansa että ohjesäännössä olisi sanotunlaisissa poikkeustapauksissa Pankin setelin-antooikeuden tilapäinen laajennus tehtävä mahdolliseksi ja sääntöperäisille setelin-antooikeutta koskeville määräyksille annettava toivottava joustavuus. Pankki kykenisi epäilemättä vastaamaan myöskin tästä sen sitoumusten lisäyksestä ja sen aputoimen arvo, minkä Pankki käyttämällä oikeaan aikaan mainittua poikkeuskeinoa voisi hankkia liikemaailmalle, saattaisi merkitykseltään olla hyvinkin suuri. Luonnollisesti käytettäisiin sanottua keinoa ainoastaan poikkeustapauksissa eikä moisen erikois-oikeuden pitäisi millään tavalla vähentää pankinhallinnon velvollisuutta, kuten Pankkivaliokunta 1888 vuoden valtiopäivillä on maininnut, koeltaa sopivilla keinoilla estää sitä, ettei Pankin setelinulosanto liiaksi lähenisi ohjesäännössä säädettyä suurinta määrää. Jos kuitenkin sellaisen asianhaarain johdosta, joita ei olisi voitu edellyttää, olisi ollut välttämätöntä käyttää yllämainittua keinoa, täytyisi liikanaisen ulosannon olla tilapäisen ja siitä syystä olisi oikeata että pankinhallinto, niinkauvankun liikanainen ulosanto kestäisi, katsoisi velvollisuudekseen noteerata korkeamman lainaksi-antokoron, josta, Johtokunnan mielipiteen mukaan, ei kuitenkaan tarvitsisi ohjesäännössä olla määräystä. Mitä sitten tuli siihen määrään, jolla sitä setelin-ulosantoa, mitä metallivarat eivät vastaisi, siten pitäisi voitaman tilapäisesti lisätä, oli aikaisemmassa ehdotuksessa tarkoitettu että tämä määrä vahvistettaisiin korkeintaan viideksi miljonaksi markaksi. Liiketoiminta maassa oli kuitenkin niin isossa määrässä kasvanut että, jos sellaisella tilapäisesti vahvistetulla Pankin kyyvällä kriittisinä aikoina helpottaa tilaa olisi merkitystä, ennen puheeksitullut määrä näyttäisi liika niukalta. Ja Johtokunta katsoi sen seikan että setelinantooikeutta ilman vastaavia metallivaroja tilapäisesti lisättäisiin aina kymmenellä miljonalla markalla sitä vähemmin vaa-

ranalaiseksi, koska kokemus oli osottanut että Pankin liikkeessä olevien setelien määrä, vaikka se oli näyttäytynyt varsin vaihtelevaksi, kuitenkin keskimäärin useina vuosina jaksottain vakaasti oli noussut ja että alentuminen alle 35 + 10 miljonan markan sentähden nyttemmin olisi hyvin epätodennäköistä. Huomioon olisi myöskin otettava että Hallitukselle siten annettua oikeutta, Pankkivaltuusmiesten ehdotuksesta myöntää korkeintaan puheeksitulle setelinannon ilman vastaavia metallivaroja lisäyksen, tietysti käytettäisiin kussakin tapauksessa tarkasti harkitsemalla, mitä asianhaarat kulloinkin myöntäisivät.

Johtokunnan yllämainitulla tavalla esittämät syyt eivät kuitenkaan nytkään ole voineet saattaa Pankkivaltuusmiehiä, jotka viimeksi 1897 vuoden Pankkivaliokunnalle antamassaan kertomuksessa ovat vastustaneet setelinannon ilman vastaavia metallivaroja silloin ehdotettua tilapäistä laajentamista yli sen laissa säädetyn korkeimman määrän, puolestansa uskomaan sanottua toimenpidettä tarpeelliseksi. Koska yllämainittu korkein määrä setelejä, minkä Pankki saa yli metallivarojensa ulosantaa, on siten laskettu, että sen katsotaan vastaavan sitä pienintä setelimäärää, joka kaikissa tapauksissa voidaan varmuudella otaksua olevan yleisessä liikkeessä kiinni, ei näet näytä johdonmukaiselta rahanniukkuuden aikoina myöntää setelin-ulosannon laajentamista yli sanotun määrän, varsinkin kun moinen toimenpide saattaisi antaa aihetta epäilemään Pankin maksukykyä, vaikkei se sitä ansaitisikaan, ja siten mahdollisesti myöskin aikaansaisi rahapulan. Pankin setelinantojärjestelmä vaatinee siis että, ennenkun liikkeessä olevat setelivarat ovat ennättäneet lähetä laissa säädettyä korkeinta määrää, pankinhallinto hyvissä ajoin ryhtyy tarpeellisiin toimiin uloslainauksen rajoittamiseksi ja että, jos siitä huolimatta pahimman pulan aikoina tarvittaisiin rahavaroja yli sen, mitä Pankki, setelin-antokykynsä laissa määrättyyn rajoitukseen nähden, on oikeutettu jättämään liikkeeseen, Pankin varoja lisätään valtionkrediittiä käyttämällä.

Koska sama tulos, jota setelinanto-oikeuden tilapäisellä laajentamisella on tarkoitettu, kuitenkin pääasiassa voidaan saavuttaa, tähän asti noudatetusta järjestelmästä luopumatta, ainoastansa siten että setelinanto-oikeus ilman vastaavia metallivaroja lopullisesti laajennetaan, sillä edellytyksellä että sitä käytettäessä yli tietyn määrän noudatetaan samoja varovaisuuskeinoja liikkeessä olevien setelivarojen enemmän lisäämisen estämiseksi, kuin mitä Johtokunta on tarkoittanut noudatettavaksi, silloinkun asianhaarat vaativat ehdotettua sanotun oikeuden tilapäistä laajentamista käytettäväksi, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet pitävänsä ottaa tutkiaksensa, eivätkö asianhaarat saattaisi myöntää ilman vastaavia metallivaroja olevan setelinannon määrää enennettäväksi, mikä setelinanto, sittenkun se armollisella asetuksella Toukokuun 28 päivältä 1889 oli suurennettu kahdestakymmenestä kolmeksikymmeneksi miljoonaksi markaksi, voimassa olevalla pankinohjesäännöllä Helmikuun 19 päivältä 1895 vieläkin oli laajennettu kolmeksikymmeneksi viideksi miljoonaksi markaksi.

Liikkeessä olevat Pankin setelit, lukuunottamatta muita pankinohjesäännön mukaan seteleihin verrattavia sitoumuksia, nousivat tasamäärin

1890 vuoden lopussa	52,499,000
1891 " "	48,906,000
1892 " "	45,969,000
1893 " "	44,440,000
1894 " "	49,051,000
1895 " "	56,339,000
1896 " "	64,023,000
1897 " "	71,493,000
1898 " "	76,816,000
1899 " "	73,384,000

Vuodesta 1890 lähtien on siis liikkeessä olevien Pankin setelien määrä aina ollut yli neljäkymmenen miljoonan markan ja on niiden keskimäärä yllämainittuna kymmenvuotiskautena ollut 58,292,000. Koska tämän johdosta näyttää voitavan edellyttää että joka suhteessa vähintään

neljäkymmenen miljoonan markan setelimäärä on oleva tarpeen maassa olevata liikettä varten, saavat Pankkivaltuusmiehet jättää Pankkivaliokunnan suosiollisesti harkittavaksi, eikä sitä pankinohjesäännön 18 §:ssä kolmeksikymmeneksi viideksi miljoonaksi markaksi vahvistettua määrää, millä liikkeessä ovat Pankin setelit korkeintaan saavat nousta yli sen setelianto-oikeutta vastaavien arvoaineiden, voitaisi korottaa neljäkymmenen miljoonan markkaan.

Sillä edellytyksellä että Pankkivaliokunta ja Säädyt hyväksyvät ylläolevan esityksen, pitänee sen johdosta aiheutuvan pankinohjesäännön 18 §:n muuttamisen yhteydessä otettaman huomioon myöskin kaksi muuta samaan §:ään kohdistuvaa muutosehdotusta, joista Pankkivaltuusmiehet 1897 vuoden Pankkivaliokunnalle antamassaan kertomuksessa ovat maininneet. Sen määräyksen johdosta, että Suomen Pankin setelinanto-oikeutta vastaaviksi arvoaineiksi luetaan, muun muassa, Pankin riidattomat saatavat sen ulkomaalaisilta asiamiehiltä, oli nimittäin Johtokunta Pankkivaltuusmiehille huomauttanut ettei, koska Pankin hucstassa olevat ulkomaan vekselit milloin tahansa voidaan muuttaa kullaksi ja näiden vekselien arvoa, kun ne lähetetään asianomaisille asiamiehille, noudatetun tavan mukaan, pidetään riidattomana saatavana asiamieheltä, ollut syytä metallivaroihin nähden tehdä eroa ulkomaisten konttokuranttisaatavien ja salkussa olevien ulkomaan vekselien välillä, minkätähden tämänlaatuiset vekselitkin pitäisi saataman lukea setelinanto-oikeutta vastaaviksi arvoaineiksi. Sen ohessa oli Johtokunta hopean arvon vaihtelevaisuuden tähden ehdottanut, ettei rahaksi lyömätöntä hopeata enää luettaisi mainituksi arvoaineeksi. Koska yllämainitut kaksi esitystä, jotka Johtokunta Pankkivaltuusmiehille nyt antamassaan lausunnossa on toistanut, näyttävät ansaitsevan huomiota, pyytävät Pankkivaltuusmiehet kunnioittaen puoltaa niiden hyväksymistä, joskin on myönnettävä etteivät ehdotetut muutokset ole Pankin setelinannolle kovinkaan tärkeät.

3. *Muita kysymykseen tulleita muutoksia voimassa-olevaan pankinohjesääntöön sekä Pankin uusi vuosirahansääntö.*

Ohjesäännön 2 §:n 10 kohdassa oleva säädäntö estää Pankkia maksamasta korkoa rahapanoksista. Pankin suhde sen ulkomaisiin asiamiehiin vaatii kuitenkin poikkeuksen tästä säännöstä tehtäväksi. Erinäisissä tapauksissa on näet sattunut että mainitut asiamiehet, jotka puolestansa maksavat Pankille korkoa niistä rahoista, mitkä ovat heidän hallussansa juoksevalla tilillä, ovat halunneet, tässä maassa olevien laskujensa suorittamista varten, käyttää Pankissa tiliä Suomen markoissa, ja että Pankki maksaisi heidän saatavistaan korkoa. Moisia toivomuksia ei Pankki ole saattanutkaan kieltäytyä täyttämästä ja on Pankki siitä syystä alkanut tilin useiden ulkomaisten asiamiesten kanssa samasta korosta kuin he yhtäläisessä laskussa maksavat; mutta jott'ei meneteltäisi vastoin yllämainittua ohjesäännön määräystä, on siitä sopimuksia tehtäessä Pankin puolelta tehty se ehto, ettei ulkomaisen liittokomppanin korkoa kasvava saatava saisi olla suurempi Pankille häneltä tulevaa yhtäläistä saatavaa. Koska yllämainittu ehto kuitenkin jo siitäkin syystä että Pankin saavat kultakin sen ulkomaiselta asiamieheltä tavallisesti ovat melkoista suuremmat sitä määrää, mikä näillä puolestaan saattaa olla Pankilta saatavana, tuntuu perusteettomalta sekä Pankin pitäisi kaikissa tapauksissa voida tehdä ulkomaisille liikeystävillään mainittu vastapalvelus, näyttää, kuten Pankinjohtokuntakin on ehdottanut, ylläviitattuun lainkohtaan, jossa mainitaan Pankin toiminnan tarkoituksiperäksi vastaanottaa rahapanoksia niistä korkoa maksamatta, olevan liitettävä sellainen lisäsäädäntö, joka suo Pankille vallan juoksevalla tilillä ulkomaisten pankkilaitosten ja kauppahuoneiden kanssa myöskin puolestansa maksaa korkoa.

19 §:ssä on Johtokunta huomauttanut että siinä ai-noastaan säädetään Hallituksen vallasta Säätyjen puolesta taata ulkomainen laina tahi krediitti Pankkia varten, mutta

että, Johtokunnan mielestä, olisi epäomaista että, jos pankinhallinto joskus voisi hankkia lainan Säätyjen ta-kuuta käyttämättä, tämä siltä kiellettäisiin. Tässä on kuitenkin Pankkivaltuusmiesten mielestä, otettava huomioon että, jos moinen valta lainan ottamiseen pankinhallinnolle myönnettäisiin, Säädyt Pankin omaisuudenhal-tioiden todellisesti saisivat vastata näistäkin, ainoastaan muo-dollisesti ilman heidän takuutansa tehdyistä sitoumuksista. Tämän tähden ja kun puheenalainen säädäntö myöskin myöntää Hallitukselle vallan kussakin tapauksessa harkita, josko on olemassa kylliksi syytä lainan ottamiseen, arve-levat Pankkivaltuusmiehet, ettei Johtokunnan yllämaini-tun lausunnon pitäisi antaman aihetta mihinkään erityi-seen toimenpiteeseen, varsinkin kun on epäiltävää, josko sellainen pankinhallituksen vallan laajentamisesta tehty esitys, kuin yllämainitussa tarkoituksessa tehty määräys sisältäisi, nykyisenä aikana olisi sopiva. Isompi syy näkyy Johtokunnalla olleen samalla tekemänsä esityk-seen, että samassa §:ssä olevat sanat „Metallikassan vah-vistamiseksi“ muutettaisiin sanoiksi: „Metallikassan tur-vaamiseksi tahi vahvistamiseksi“, jolla tarkoitetaan tehdä selväksi, ettei ulkomaista lainaa oteta metallikassan vaan metallivarojen lisäämiseksi, vaikka toimenpide tosin välil-lisesti sisältää myöskin metallikassan vahvistamisen, koska Pankki ulkomaisessa lainassa saa arvoaineita maahan-tuonnin maksamiseksi eikä siis ole tarvis ulosviedä Pan-kista kultaa sanottua tarkoitusta varten. Koskeivät Pankki-valtuusmiehet kuitenkin nykyään ole tarkoittaneet koko pankinohjesääntöä tarkastettavaksi, katsovat Valtuusmiehet pitävänsä tässä yhteydessä jättää puoltamatta sisällyksel-tään etupäässä muodollista muutosehdotusta.

39 §:n 5 kohdassa määrätystä järjestelystä että avoi-met samoinkuin suljetut talletukset ovat lähinnä ylikam-reerin silmälläpidettävät ja hoidettavat sekä säilytettävät holvissa, jonka toinen avain on hänen ja toinen ylikassöö-rin hallussa, on, mikäli Johtokunta on ilmoittanut, huo-mattu olevan käytännöllisiä haittoja. Koska avonaisten talletusten hoito on uskottu kamarikonttorin katsonnan-

alaiselle virkamiehelle, jonka toimenpiteitä ylikassöörillä ei ole tilaisuutta valvoa, varsinkin kun useimpain avonaisten talletusten säilyttämiseen myöskin kuuluu velvollisuus niitä hoitaa, on näet huomattu tarkoituksenmukaisemmaksi että kamreerikonttori, jonka tulee vastata ja tehdä tili puheenalaisista talletuksista, myöskin ottaa toimekseen niiden hoitamisen ja että ne siinä suhteessa luetaan samaan luokkaan kuin velkakirjat, pantit, vakuuskirjat ja setelibranketit, mitkä saman §:n 4 kohdan mukaan ovat ensimmäisen kamreerin lähinnä silmälläpidettävät mutta ylikamreerin valvonnan alaiset. Mitä tulee suljetujen talletusten hoitamiseen, pysytettäisiin nykyinen järjestely, kuitenkin siten muutettuna, että, koska ylempällä virkamiehellä tavallisesti on valvontavalta, suljetut talletukset pantaisiin ylikassöörin lähinnä silmälläpidettäväksi ja hoidettaviksi, mutta valvonta olisi ylikamreerin tehtävänä.

Ohjesäännön 62 §:ssä oleva määräys, jonka nojalla pankin virka- ja palvelusmiehille erinomaisesta uutteruudesta ja hyvästä käytöksestä on annettu lahjapalkkioita Pankin vuosirahansääntöön satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta, on useista syistä näyttänyt pankinhallituksesta sopimattomalta. Osittain tuntuu näet epämukaiselta että ylimääräisillä rahaavulla palkitaan virassa osotettua kiitettävää toimekkuutta, koska jokaiselta Pankin virkamieheltä täytyy vaatia, että hän tunnollisesti ja paraan kykynsä mukaan täyttää tehtävänsä, osittain käy yksityisessä tapauksessa useimmiten hyvin vaikeaksi ja tukalaksi punnita, tokko joku tahi jotkut virkamiehet ansaitsevat enemmän kuin muut sellaista erityistä kehoitusta, jota puheenalaisilla palkkioilla tarkoitetaan, ja saattaa siitä olla seurauksena ettei kaikille samassa määrässä tehdä oikeutta. Käytäntö tässä kohden on muodostunut siten että Pankin ylimääräisiä virka- ja palvelusmiehiä sekä alimpia palkkoja nauttivia vakinaisia virkamiehiä on tavallisesti joka vuosi muistettu satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta annetuilla apulisillä, jolloin tarkoituksena pikemmin on ollut antaa heille palkkauksenlisiä kuin osoittaa tunnustusta eri-

tyisesti ansiokkaasta toimekkuudesta. On tosin ollut tapauksia, jolloin annettu palkkio on ollut suoranaisena tunnustuksena palveluksessa osoitetusta erinomaisesta uutteruudesta ja hyvästä käytöksestä, varsinkin kun tämänmuotoinen palkinto on annettu jollekin Pankin ylempälle ja parempaa palkkausta nauttivalle virkamiehelle, mutta sellaisia on sattunut verrattain harvoin. Ylläviitattujen haittojen tähden rohkenevat Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan asiassa antaman ehdotuksen mukaisesti, esittää, ettei vastedes annettaisi palkkiota erinomaisesta uutteruudesta ja hyvästä käytöksestä virantoimituksessa vaan että, koska näyttää olevan syytä pidättää pankinhallinnolle edelleen mahdollisena antaa satunnaisia rahaapuja, silloinkun erittäin sääliävät asianhaarat siihen aihetta antavat, säädännön tämä osa pysytettäisiin ja että sanottua tarkoitusta varten saataisiin vuosirahansääntöön panna 3,000 markan määräraha.

Verrattain melkoinen tulojen vähennys, mikä, sillä edellytyksellä ettei mainittuja palkkioita vuosirahansääntöön satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta vastedes maksettaisi, kohtaa Suomen Pankin useimpia palkanauttijoita, on pankinhallituksen mielestä näyttänyt vaativan että asianomaiset Pankin virka- ja palvelusmiehet saavat korvausta palkkauksen korottamisen muodossa. Koska palkkauksenkorotus, järjestettynä äskenviitatun periaatteen mukaisesti, kuitenkin olisi käsittävä varsin suuren määrän Pankin virkoja ja kun muutenkin on havaittu suotavaksi että muutamain virkamiesten palkkausta voitaisiin jossakin määrin korottaa, jotapaitsi pääkonttorissa ja muutamissa haarakonttoreissa melkoisesti lisääntyneen työn tähden täytynee asettaa eräitä uusia virkoja, on näyttänyt tarkoituksenmukaiselta että Suomen Pankin vuosirahansääntö kokonaisuudessaan otetaan tarkastuksen alaiseksi. Siinä suhteessa on Pankinjohtokunta jättänyt Pankkivaltuusmiehille seuraavan ehdotuksen.

„Niiden esitysten joukossa Pankin vuosirahansäännön muutoksiksi, mitkä Johtokunta aikoinaan lähetti Herroille Pankkivaltuusmiehille jätettäväksi Säätyjen harkittavaksi viime valtiopäivillä, oli myöskin esitys Pankin sihteerin

palkauksen korottamisesta. Tämä esitys ei kuitenkaan saanut Herrojen Pankkivaltuusmiesten kannatusta, ja ovat Herrat Pankkivaltuusmiehet arvelleet että siihen lyhyeen aikaan nähden, jona voimassa olevaa vuosirahansääntöä oli käytetty, oli Herroista Pankkivaltuusmiehistä näyttänyt asianmukaisemmalta silloin ainoastaan ryhtyä toimeenpanemaan sellaisia muutoksia siinä, joita asianhaarat olivat näyttäneet välttämättömästi vaativan. Nyt ehdotetun koko vuosirahansäännön tarkastuksen yhteydessä rohkenee Johtokunta uudelleen ottaa puheeksi Pankin sihteerin palkkauksen korotus asian, ja samalla kun Johtokunta siinä suhteessa viittaa tässä asiassa ennen tekemänsä esityksen tueksi mainitsemiinsa syihin, huomauttamalla erittäinkin sitä seikkaa ettei sihteerin palkkaus ole 1878 vuoden jälkeen lainkaan muuttunut, vaikka sittemmissin melkoisesti kohonneet elatuskustannukset ovat antaneet aiheutta useimpien muiden virkamiesten palkkaetujen korottamiseen, on Johtokunnan kunnia ehdottaa että sihteerinvirkaa seuraava palkka korotettaisiin 4,000:sta 5,000:een markkaan, mutta että palkkio vähennettäisiin 2,000:sta 1,500:aan markkaan, joten koko palkkauksen lisäys olisi 500 markkaa. Tämä ehdotus poikkeaa edellisestä ehdotuksesta ainoastaan siinä kohden että palkkio edellisen ehdotuksen mukaan pysytettiin muuttamattomana, mutta palkkaan lisättiin 500 markkaa.

Ylikassöörin palkkaedut nousevat vuosirahansäännön mukaan 9,000 markkaan, joista 6,000 markkaa on palkkaa ja 3,000 markkaa laskuerehdysrahaa. Ensimmäisellä kassöörillä taas on 5,600 markkaa palkkaa ja 2,400 markkaa laskuerehdysrahaa eli yhteensä 8,000 markkaa. Sitäpaitsi nauttivat molemmat nämä virkamiehet palkkionlisänä vastaavat kymmenen prosenttia palkasta viiden ja kymmenen vuoden moitteettoman palveluksen jälkeen. Ensimmäisen kassöörin palkkaedut nousevat siten, yllämainittu palkkionlisä niihin luettuna, kymmenen vuoden moitteettoman palveluksen jälkeen 9,120 markkaan eli korkeampaan määrään, kuin minkä ylikassööri viran toimituksensa ensimmäisinä viitenä vuotena saa nauttia. Koska on lähdeittävä siitä näkökohdasta, että lähin askel virkaylennykseen en-

simmäisen kassöörin virasta koskee ylikassöörinvirkaa, mutta sen virkamiehen hyödyn mukaista, joka kymmenen vuotta nuhteettomasti on palvellut ensimmäisenä kassöörinä, ei ole hakea ylennystä ylikassööriksi, koska ero itse palkalla, minkä mukaan eläke lasketaan, on niin vähäinen että se tuskin vastaa niitä suorituksia palkanylennysmaksujen y. m. muodossa, joista asianomaiset virankorotuksesta saavat vastata, on Johtokunta arvellut että oikeampi suhteisuus tässä kohden saavutettaisiin, jos ylikassöörinvirkaa seuraava palkka korotettaisiin 6,000:sta 6,600:aan markkaan, mutta laskuerehdysrahoista vähennettäisiin yhtä suuri määrä eli että ne alennettaisiin 3,000 markasta 2,400 markaksi. Täten järjestelemällä saataisiin puheenalainen haitta poistetuksi tarvitsematta palkkausta kokonaisuuna korottaa.

Suomen Pankin apulaisvaihtajakassööri Neiti Ellen Dammert on Johtokunnalle jättämässään kirjoituksessa huomauttanut että hänen hoitamaansa tointa seuraa 3,000 markan palkkio, kun taas maassa olevien Pankin muiden konttorien kassöörit saisivat, päitse samaa ja suurempaakin vakinaista palkkaa, laskuerehdysrahaa 2,000:sta 2,400:aan markkaan, minkä ohessa heillä apulaisvaihtajakassöörin rinnalla olisi se etu että he saavat palkkionlisää määrättyjen virkavuosien kuluttua sekä eläkkeen virasta erotessaan. Tämän tähden ja koska niiden pian päättyvien kymmenen vuoden kuluessa, joina Neiti Dammert on virassaan ollut, työ ja samalla myöskin edesvastuu siitä on melkoisesti lisääntynyt, on Neiti Dammert pyytänyt ryhdyttäväksi toimin että hänelle annettaisiin laskuerehdysrahaa ehdotteeksi 1,000 markkaa vuodessa.

Koska vaihtajakassöörin työ Pankissa on itse teossa suuressa määrin lisääntynyt, jota jossakin määrin valaisee sekin seikka että apulaisvaihtajakassöörin käsikassaa, joka noin kymmenen vuotta sitten, jolloin se virka asetettiin, oli 75,000 markkaa, aikaa voittaen on korotettu ja se nyttemmin nousee 200,000 markkaan, sekä edesvastaus sanotusta toimesta, kuten Neiti Dammert on huomauttanut, sen johdosta myöskin on lisääntynyt, näyttää Johtokunnan mielestä tarpeelliselta että apulaisvaihtajakassöörin palkka-

etuja korotetaan. Johtokunta ei kuitenkaan ole katsonut että siinä kohden olisi Neiti Dammert'in ehdottamaa nettelytapaa seurattava eikä Johtokunta myöskään ole nyt tahtonut ryhtyä sanotusta toimesta määrätyn palkkion korottamiseen. Sitävastoin näyttää Johtokunnasta sopivalta että apulaisvaihtajakassöörintoimen omistajalle annetaan se etu että hän viiden vuoden nuhteettomasta palveluksesta saa palkkionlisää kymmenen prosenttia ja toisten viiden vuoden kuluttua vieläkin kymmenen prosenttia virasta olevata palkkiota; ja ehdottaa Johtokunta sentähden että tästä seikasta pantaisiin tarpeellinen määräys Pankin vuosirahansäännön 4 muistutukseen.

Kuten Johtokunta tässä yllä on maininnut, on Pankin vaihtokonttorin liike melkoisesti lisääntynyt, minkätähden ei voida pitää kaukaisena sitä aikaa, jolloin Pankin on oleva pakko asettaa vieläkin yksi vaihtajakassööri voidakseen asianmukaisella nopeudella ja ylenmäärin rasittamatta nykyisiä virkamiehiä palvella yleisöä vaihtamisella. Sellainen järjestely edellyttää tosin että pankin huoneustossa on nykyistä enemmän tilaa, mutta kun Valtiokonttorin piakkoin tapahtuvan poismuuton takia pankintaloston huoneusto jää Pankin tarvetta varten käytettäväksi, ei tältä kannalta katsoen mikään estä jättämästä kysymystä kolmannen vaihtajakassöörin ottamisesta Pankkiin jo ensinkokoontuvien Säätyjen harkittavaksi. Johtokunta on katsonut itsellään olevan tähän sitäkin enemmän syytä, kun nyt lähestyvien valtiopäiväin lähinnä seuraavien kokousaika sattuu vasta vuonna 1904, ja pyytää Johtokunta sentähden ehdottaa että vuosirahansääntöön otettaisiin vielä yksi apulaisvaihtajankassöörintoimi, josta olisi sama palkkio ja muut edut, kuin vuosirahansäännössä jo olevasta yhtäläisestä virasta.

Pankin registraattorilla on pienempi palkka kuin kellekään muulla Pankin vakinaisella virkamiehellä. Vaikk'ei se työ, joka tämän virkamiehen tehtävänä on, kysy mitään suurempaa tietomäärää eikä lahjakkuutta, on se kuitenkin laatuaan sellainen että se vaatii häneltä erityisiä ominaisuuksia, jotta se tulisi tyydyttävästi ja Pankille täysin turvallisella

tavalla tehdyksi. Paitsi nimittäin sitä että registraattorille on uskottu kaikkien Pankkiin saapuneiden kirjoitusten ja jätettyjen asiakirjojen diaarioonpano, tulee hänen myöskin lähettää menevät kirjeet, joiden mukana suureksi osaksi seuraava vekseleitä ja muita arvopapereita. Koska tämä työ usein on tehtävä hyvin joutuisasti, jotta kirjeet ennättävät tulla oikeaan aikaan jätetyiksi postiin, sekä kosk'ei registraattori toimeensa kuten muut Pankin virkamiehet ole minkään kontrollin alainen, täytyy Pankin vaatia häneltä suurta säännöllisyyttä ja tarkkuutta. Lisääntyvän kirjeenvaihdon takia on registraattorin työ niin melkoisessa määrin enentynyt, että hän nyttemmin alati on pakoitettu jäämään Pankkiin pitkäksi aikaa senjälkeen kun muut virkamiehet ovat poistuneet. Kaikkiin näihin seikkoihin nähden ja koska registraattorin virkatoimi on sellainen että hänellä on vähemmän kuin muilla Pankin virkamiehillä toiveita saada viranylennystä, lienevät hänen palkkaetunsa parannettavat. Tätä on viran nykyinen omistajakin suullisesti Johtokunnalta pyytännyt ja on Johtokunta arvellut pitävänsä moista puolta sitä suuremmalla syyllä, kosk'ei registraattori samoinkuin muutkaan virkamiehet, jos Johtokunnan ylläoleva ehdotus hyväksytään, enää saata odottaa vuosirahansääntöön satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta saavansa lahjapalkkioita, joita on ollut tapana myöskin hänelle antaa. Johtokunta ehdottaa siitä syystä registraattorin palkkauksen korotettavaksi 3,200:sta markasta 3,600 markaksi, joista 3,000 markkaa olisi palkkana ja 600 markkaa palkkiona.

Johtokunnalla on monta kertaa ollut syytä huomauttaa Herroille Pankkivaltuusmiehille, että Pankin liike, karttuneen asiatoiminnan johdosta, yhäti on kasvanut sekä Pankin työ sen mukaan lisääntynyt. Tämä työnlisäys on erittäinkin käynyt Pankin kamreerikonttorille tuntuvaksi, jonka johdosta Johtokunta on katsonut itsellään olevan syytä niin laajalti, kuin mahdollista on ollut, käyttää Johtokunnalle ohjesäännön 54 §:n mukaan myönnettyä oikeutta tarpeen vaatiessa ottaa ylimääräisiä virkamiehiä Pankkiin. Siten oli kamreerikonttorissa ylimääräisiä virkamiehiä

viimekuluneen vuoden lopulla lukuaan kolme, mutta kun kamreerikonttorin henkilökunta sitenkin lisätynä näyttäytyi riittämättömäksi, oli Johtokunnan pakko, koska vuorirahansääntöön ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi pantu määräraha jo kokonaan oli tarkoitukseen käytetty, kirjoituksessa kuluvan vuoden Maaliskuun 27 päivältä Herroilta Pankkivaltuusmiehiltä pyytää lisämäärärahaa vieläkin kolmen ylimääräisen apulaisen ottamista varten, joista kahta käytettäisiin Pankin kamreerikonttorissa. Herrat Pankkivaltuusmiehet myöntyivätkin tähän Johtokunnan pyyntöön, jonka johdosta kamreerikonttorissa nykyään, päitse vakinaista henkilökuntaa, palvelee viisi ylimääräistä virkamiestä.

Äskemmainitussa Herroille Pankkivaltuusmiehille lähetetyssä kirjoituksessa oli tilastollisiin tietoihin nojautuva lähempi selonteko niistä asianhaaroista, jotka vaativat Pankin henkilökuntaa vieläkin lisättäväksi. Koska, kuten sanotusta selonteosta näkyy, kamreerikonttorin vakinaista henkilökuntaa, jotta se ennättäisi suorittaa tehtävänä olevat työt, on enennettävä aina viiteen henkilöön nousevalla ylimääräisellä henkilökunnalla sekä täytyy edellyttää että liike vast'edes vieläkin laajenee ja että joka tapauksessa pääkonttorissa tulee melkoisesti lisää työtä niiden uusien tehtävien takia valtiovaraston kassaliikkeeseen nähden, mitkä Pankki on saapa 1901 vuoden alusta, on siinä Johtokunnan mielestä Pankilla kylliksi syytä nyt ryhtyä toimiin tarpeellisten uusien virkojen asettamiseksi vakinaisella sääntöpalkalla. Ei näet ole Pankin hyödyn mukaista uskoa siksi melkoista osaa työstä henkilöille, jotka eivät ole Pankissa vakinaisia, vaan jotka usein otetaan epämääräiseksi ajaksi ja joilla sentähden ei myöskään voida edellyttää olevan sitä kokemusta eikä kehitystä, jota työ Pankin eduksi vaatii. Johtokunta pyytää sentähden kunnioittaen esittää että asetettaisiin vakinaiselle sääntöpalkalle kaksi uutta kirjanpitäjääntointa, nimittäin vanhemman ja nuoremman kirjanpitäjän virka.

Tässä yhteydessä on Johtokunta ottanut kirjanpitäjien puolesta suullisesti tehdyn palkankorotus-anomuksen

harkittavaksi. Johtokunnan ehdottaman sen järjestelyn kautta, ettei enää annettaisi lahjapalkkioita satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta, jäävät puheenalaiset virkamiehet ilman sitä tuloa, jota he, varsinkin nuoremmat kirjanpitäjät, milteipä joka vuosi ovat saattaneet odottaa, tietysti sillä edellytyksellä, ettei heidän virkatoimintansa ole antanut aihetta muistutuksiin. Jos vielä otetaan huomioon melkoisesti kohonneet elatuskustannukset, jotka johtuvat sekä elatustarpeista että asunnonvuokrista ja polttopuiden hinnasta, on Johtokunnan mielestä syytä parantaa vanhempien ja nuorempien kirjanpitäjien palkkaetuja. Siinä suhteessa pyytää Johtokunta ehdottaa että vanhemmista kirjanpitäjänviroista tuleva palkkio korotetaan 1,000:sta markasta 1,400 markkaan ja palkka pysytetään entisessä määrässään 4,000 markassa, sekä, mitä nuoremmista kirjanpitäjänviroista olevaan palkkaan tulee, että se korotetaan 3,000:sta markasta 3,200 markaksi ja palkkio 800 markasta 1,200 markaksi.

Kanslisti Pankin ulkomaista kirjeenvaihtoa varten Paul Horn on Johtokunnalta kirjallisesti pyytänyt että, jos Pankin vuorirahansääntö ensintulevilla valtiopäivillä katsottaisiin olevan muutettava, häntä puollettaisiin saamaan palkkionlisäystä monivuotisesta palveluksesta. Pyyntönsä tueksi on Kanslisti Horn maininnut sekä lisääntyneet elatuskustannukset että senkin seikan ettei ulkomaisella kirjeenvaihtajalla yleensä ole mitään toiveita saada viranylennystä Pankissa.

Itse teossa ovat ulkomaisen kirjeenvaihtajan toiveet saada viranylennystä Pankissa verrattain pienet, koska sitä lähinnä paremmin palkattuihin Pankin virkoihin tavallisesti otetaan henkilöitä, joita varemmin on niihin kuuluviissa tehtävissä koeteltu, eikä ulkomaisella kirjeenvaihtajalla, katsoen siihen mitä hänen oma toimensa, varsinkin siinä tarvittavaan kielitaitoon nähden, häneltä vaatii, ole tilaisuutta antautua muihin Pankin toimiin kuin niihin, jotka hänen virkaansa kuuluvat. Pankin Johtokunnan mielestä olisi sentähden mainittuihin asianhaaroihin perustuvaa ja kohtuuden mukaista että hänelle annettaisiin

kehoitukseksi palkkionlisäys viiden ja kymmenen vuoden moitteettomasta palveluksesta; ja rohkenee Johtokunta siis ehdottaa että kanslisti ulkomaista kirjeenvaihtoa varten saa viiden vuoden moitteettomasta palveluksesta palkkionlisää kymmenen prosenttia ja toisten viiden vuoden kulluttua vieläkin kymmenen prosenttia virkaa varten määrätystä palkkiosta, josta pantaisiin määräys Pankin vuosirahansäännön 4 muistutukseen.

Sillä 15,000 markan määrärahalta, minkä Säädyt viime valtiopäivillä määräisivät ylimääräisten virkamiesten palkkaamiseksi tarpeen mukaan, on palkattu kolme Pankkiin otettua ylimääräistä virkamiestä, kukin eri 2,400, 1,800 ja 1,200 markan palkkioilla, sekä neljä naispuolista kirjanpitäjän-apulaista ja kaksi, myöskin naispuolista kassöörin-apulaista vaihtajakassoihin, kukin 1,200 markan palkkioilla, minkä ohessa puheenalaisille naispuolisille apulaisille on annettu palkkionkorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta, jokaiselle 300 markkaa. Täten on puheenalainen määräraha tullut kokonaan käytetyksi, ja koska Pankin henkilökuntaa oli tarvis vieläkin lisätä, oli Johtokunnan pakko, kuten Johtokunnan jo yllä on ollut kunnia mainita, kirjoituksessa viimekuluneen Maaliskuun 27 päivältä, Herroilta Pankkivaltuusmiehiltä pyytää erityistä määrärahaa määrättäväksi kolmen ylimääräisen apulaisen palkkaamiseksi, joita silloin tarvittiin ja joista kahta on käytetty kamreerikonttorissa sekä kolmatta henkilökonttojen tekemiseen. Koska on otaksuttavaa että Pankin kamreerikonttorin virkamieskuntaa, silläkin edellytyksellä että kaksi uutta kirjanpitäjänvirkaa asetetaan, piakkoin täydytään vieläkin lisätä — erittäin mainittakoon että tarvitaan apulainen ehdotettuun kolmanteen vaihtajakassaan sekä virkamiehiä kysymyksentulleeseen uuteen tresooriosastoon — käy välttämättömäksi se seikka että määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi lasketaan niin runsaasti, jotta se riittää neljän ylimääräisen virkamiehen palkkaamiseksi kamreerikonttoriin, viiden ylimääräisen kirjanpitäjän-apulaisen sekä kolmen apulaisen vaihtajakassoihin, ja että siinä sen lisäksi on jokunen määrä varara-

hoja. Mitä palkkioiden määriin tulee, on Johtokunta arvellut että, katsoen siihen ettei satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta vast'edes kentiesi annettaisi lahjapalkkioita, ylimääräisten virkamiesten sekä ylimääräisten kirjanpitäjän-apulaisten peruspalkkaus vahvistettaisiin 125 markaksi kuukaudelta, kassöörin-apulaisten palkkion, heillä kun on verrattain vähemmän työtä, jäädessä entiselleen, minkä ohessa naispuoliset kirjanpitäjän- ja kassöörinapulaiset, jotka eivät voi toivoa muuta viranylennystä Pankissa, nauttisivat kuten tähänkin saakka palkkionlisäystä viisi ja kymmenen vuotta palveltuaan. Puheenalaisen määrärahan arviolasku on siis seuraava:

4	ylimääräistä virkamiestä kamreerikonttorissa vastaavilla 2,400, 2,100, 1,800 ja 1,500 markan palkkauksilla	<i>Smf.</i> 7,800.
5	naispuolista ylimääräistä kirjanpitäjän-apulaista, joidenka palkkiot, sillä edellytyksellä että kaikki nauttivat palkkionlisäystä kymmenen vuotta palveltuaan, nousevat kunkin 2,100 markkaan eli kaikkiaan	„ 10,500
3	naispuolista kassöörin-apulaista, joidenka kunkin palkkio samalla edellytyksellä nousee 1,800 markkaan eli yhteensä	„ 5,400.
		<i>Smf.</i> 23,700.

Ottaen tämän luvun tasamäärin 25,000 markaksi, saa Johtokunta esittää että mainittu määrä pannaan vuosirahansääntöön määrärahaksi ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi, tarpeen mukaan.

Niiden esitysten joukossa, mitkä Johtokunta ennen viime valtiopäiviä jätti Herroille Pankkivaltuusmiehille annettavaksi Säädytjen tutkittavaksi, oli myöskin se ehdotus että pääkonttorin vahtimestaritoimi, josta on korvauksena vapaat huoneet ja polttopuut sekä 1,200 markan palkkaus, muutettaisiin ylivahtimestaritoimeksi korotetulla 1,500 markan rahapalkkauksella. Tätä esitystä eivät Herrat Pankkivaltuusmiehet kuitenkaan puoltaneet, „koska mainitun vah-

timestarin palkkaedut jo olivat tilapäisesti korotetut äskenmainittuun määrään Pankkivaltuusmiesten hänelle viimeksi vuodelle 1897 satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta myöntämällä 300 markan palkkionlisällä, jota palkanlisäystä Pankkivaltuusmiehillä on tilaisuus, jos syytä lienee, vastedeskin suoda hänen nauttia“. Mainittua 300 markan vuotuista palkanlisäystä onkin puheenalaisen toimen omistaja jatkuvasti saanut nauttia satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta, mutta koska tämänmuotoinen palkkaus ei ole asianmukainen sekä Johtokunta on ehdottanut nyt koko vuosirahansääntöä järjesteltäväksi, ei Johtokunta ole katsonut pitävänsä jättää, toistamalla mitä Johtokunta yllä on asiasta maininnut, uudistamatta edellisanottua esitystensä sillä satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta maksettavien lahjapalkkioiden lakkauttamisesta tehdyn ehdotuksen vaatimalla muodostelulla, että puheenalaisen palvelusmiehen, jonka on ollut tapana saada paitsi sanottua 300 markan palkanlisäystä, vuosittain 200 markan lahjapalkkio, rahapalkkaus vahvistettaisiin 1,800 markaksi, josta 1,200 markkaa olisi palkkana ja 600 markkaa palkkiona.

Pääkonttorin vahtimestarit Karl Viktor Lundqvist, Johan Edvard Pihlström, Isak Hjalmar Koskinen ja Karl August Högström, joista kolme ensinmainittua on vakinaisia 1,200 markan palkkauksella sekä viimeksisanotulla on yhtäläisellä erällä palkattu palkkiovirka, ovat kirjallisesti Johtokunnalta pyytäneet parannettuja palkkaetuja. Pyyntönsä tueksi ovat sanotut vahtimestarit maininneet, muun muassa, että se palkkaus, mikä sanotuista toimista on, arvatenkin Pankin ohjesäännössä Kesäkuun 27 päivältä 1878 sitä vahvistettaessa lienee ollutkin puheenalaisen virkojen omistajille riittävä, mutta sinä aikana, joka sen jälkeen on kulunut, olisivat elatuskustannukset pääkaupungissa melkoisessa määrässä kohonneet ja olisivat ne nykyään isommat kuin milloinkaan ennen. Vahtimestarien työ olisi myöskin 1878 vuoden jälkeen huomattavasti lisääntynyt, palvelusajan nyt ollessa kahta tai kolmea tuntia pitempi, jonka johdosta vahtimestareilla olisi entistensä

vähemmän tilaisuutta ryhtyä muihin toimiin ja siten hankkia itselleen tarpeellisia sivutuloja. Huomauttamalla lopuksi että erinäiset luetellut muissa virastoissa olevat palkansaaajat, joiden vertaisina Pankin vahtimestaria voitaisiin pitää, nauttisivat melkoisen parempia palkkaetuja, ovat yllämainitut vahtimestarit pyytäneet että heidän palkkansa korotettaisiin 1,000 markaksi ja heille palkkiona ja vuokratrahoina annettaisiin yhteensä 1,000 markkaa ynnä että palkka heidän viisi, kymmenen ja viisitoista vuotta moitteettomasti palveltuaan korotettaisiin jollakin määrättyllä prosentilla virasta olevata vakituista palkkaa.

Pääkonttorin vahtimestarien nauttima palkkaus on Johtokunnankin mielestä nykyisissä oloissa liika niukka. Näiden palkkausten järjestely näyttää sentähden sitä tarpeellisemmaksi, kun vahtimestareihinkin koskee se ehdotettu toimenpide että satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta menevät lahjapalkkiot lakkautettaisiin. Tämän ohessa on Johtokunta arvellut pitävänsä Herroille Pankkivaltuusmiehille ilmoittaa että tarve vaatinee vahtimestaripalvelijakuntaa läheisessä tulevaisuudessa lisääväksi. Puheenalaisista neljästä vahtimestarista hoitaa kolme vahtimestaria tehtäviä Johtokunnan luona Pankin toimistossa, yksi näistä sitäpaitse Herrojen Pankkivaltuusmiesten luona, neljännen auttaessa vaihtajakassööriä vaihtorahojen laskemisessa ja lajittelemisessa. Jos, kuten Johtokunta on ehdottanut, kolmas vaihtajakassöörinvirka asetetaan Pankkiin, lienee otettava vieläkin yksi vahtimestari yllämainitussa suhteessa avustamaan vaihtajakassöörejä, koska yksi vahtimestari ei ennätä suorittamaan kolmannen vaihtokassan asettamisen johdosta lisääntyviä tehtäviä. Kosk'ei ainoatakaan Johtokunnan käytettäväksi otetuista vahtimestareista voida siihen toimeen antaa, näyttää oikealta että Pankin vuosirahansääntöä tarkastettaessa tehdään mahdolliseksi, että, jos tarve niin vaatii, Pankkiin voidaan ottaa vieläkin yksi vahtimestari. Siten lukumäärältään viiteen nousevista vahtimestarinviroista on Johtokunta arvellut että neljä nykyistä niistä asetettaisiin vakinaiselle vuosipalkalle, mutta että ehdotetusta uudesta vahtimestarintoinimesta tehtäisiin palk-

kiovirka. Mitä palkkaukseen tulee, on Johtokunnan ehdotuksessa tarkoituksena että puheenalaiset vahtimestarinvirat jaettaisiin kolmeen erilaiseen luokkaan, siten että kahdesta virasta olisi palkkausta kummastakin 1,800 markkaa, niistä 1,000 markkaa palkkaa ja 800 markkaa palkkiota, kahdesta virasta 1,500 markkaa, kumpikin jaettuna siten että 1,000 markkaa olisi palkkana ja 500 markkaa palkkiona sekä yhdestä virasta 1,200 markan palkkio. Johtokunnan puheenjohtajan, jonka vallassa on ottaa vahtimestarit virkaan ja ne siitä erottaa, asiana olisi jakaa vahtimestarit eri luokkiin.

Ne asianhaarat, jotka puoltavat vahtimestarien palkkaetuja korotettaviksi, soveltuvat pääasiassa myöskin Pankin ovenvartiaan ja lämmittäjään, joka, paitse vapaata asuntoa, nauttii 900 markan palkkiota, jotapaitse sanotun toimen nykyiselle omistajalle on myönnetty 150 markan vuotuinen palkkionlisä ja on hänelle sitäpaitse vuosittain annettu 100 markkaa lahjapalkkiona. Jotta tällekin palvelusmiehelle hankittaisiin yllämainittujen asianhaarain takia tarpeellinen lisäys hänen palkkaetuihinsa, on Johtokunta ajatellut että hänen rahapalkkauksensa korotettaisiin 1,200 markkaan, joista 1,000 markkaa olisi palkkaa ja 200 markkaa palkkiota, mutta että sanottu toimi samalla, jotta se oikeuttaisi erotessa eläkkeensaantiin, asetettaisiin vakinaiselle sääntöpalkalle. Kun ovenvartialle näin ollen, Johtokunnan mielipiteen mukaan, myöskin olisi hankittava osallisuus Suomen siviilikunnan leskein ja orpoin kassassa, on Johtokunta ajatellut että tälle palvelusmiehelle annettaisiin nimitykseksi *vahtimestari* sellaisella lisäyksellä, joka ilmoittaisi hänen toimintansa laadun. Täten saisi ovenvartia nyt mainitun edun eikä olisi tarvis ryhtyä mihinkään kassaa varten vahvistetun ohjesäännön muutoksiin. Ehdotettu muutos merkittäisiin vuosirahansääntöön sanoilla „vahtimestari, samalla ovenvartia ja lämmittäjä“. Vuosirahansäännössä oleva lisäys nykyisen viranomistajan palkkionlisästä jätettäisiin siinä tapauksessa pois.

Jotta myöskin Pankin talonrengille ja yövahdeille hankittaisiin kallistuneiden elatuskustannusten johdosta

tarpeellinen palkkauksien korotus, saa Johtokunta kunnioittaen ehdottaa että sanottu määräraha nykyisestä 3,200 markan suuruudesta määrästään korotettaisiin 3,480 markkaan.

Pääkonttorin vuosirahansääntöön pantu tarverahan määrä joka, sittenkun se viime valtiopäivillä oli korotettu, nykyään on 12,000 markkaa, on näyttäytynyt riittämättömäksi. Siten on sanotun viime vuodeksi pannun määrärahan yli menty päälle 4,000 markalla. Lisäys tässä kohden riippuu kasvavasta liikkeestä, joka erittäinkin vaikuttaa takaisin pääkonttorin tarverahaan, pääkonttorin kun tulee toimittaa haarakonttoreihin kaikenlaisia tarpeita, kuten blankettia y. m. Koska on vaikeata useaksi vuodeksi eteenpäin arvata näiden menojen suuruutta eikä pääkonttorissa, missä tarverahan käyttäminen suorastaan on Johtokunnan harkinnon alaisena, näy olevan syytä rajoittaa sitä vissiin määrään, on Johtokunta tahtonut esittää että sanottu määräraha, mikäli pääkonttoriin tulee, saisi jäädä vuosirahansäännöstä pois ja että sattuvat menot suorastaan pantaisiin maksettaviksi kustannustilille. Jos sanotunlainen määräraha olisi Herrojen Pankkivaltuusmiesten mielestä kuitenkin pysytettävä, saa Johtokunta ehdottaa että sen suuruus vahvistettaisiin 15,000 markaksi, joka osapuille vastannee sitä erää, mitä tarve keskimäärin vaatii.

Koska ne menot, jotka saattavat tulla välttämättömiksi pankintalon korjausta varten, ovat hyvin vaihtelevia eikä niitä edes likimainkaan voitane ennakolta määrätä, pyytää Johtokunta ehdottaa että sanottua tarkoitusta varten vuosirahansääntöön otettu 4,000 markan määräraha saisi jäädä pois.

Suomen Pankin Pietarissa olevan konttorin virka- ja palvelusmiehet ovat jo yli neljä vuotta sitten saaneet Herrojen Pankkivaltuusmiesten heille vuosirahansäännön 5:nen muistutuksen mukaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan myöntämän palkkionlisän sellaiseen määrään, mikä vähitellen on kasvanut ja nykyään on kaksitoista prosenttia heidän vuosirahansäännössä olevaa palkkaustansa. Mainittu toimenpide on perustunut, paitse Pietarissa oleviin kalleisiin

elatuskustannuksiin, etupäässä nykyään vallitsevaan korkeaan ruplankurssiin, mikä on virkamiehille Pietarissa epäedullinen, he kun nostavat palkkansa Suomen markoissa. Sittenkun Venäjä nyttemmin on siirtynyt kultarahankantaan ja yllämainittu palkkaetujen korotus on pysyväisesti oleva tarpeen, lienee, viime valtiopäiväin Pankkivaliokunnan lausunnon mukaisesti, Pietarissa olevan konttorin virka- ja palvelusmiesten palkkaetujen lopullinen järjestely nyt tehtävä. Ottaen huomioon senkin seikan, että elatuskustannukset Pietarissa ovat kohonneet, saa Johtokunta sentähden ehdottaa että 5:es muistutus jätettäisiin vuosirahansäännöstä pois, mutta että Pietarissa olevan konttorin virka- ja palvelusmiehille sen sijaan annettaisiin sellainen korotus heidän vakinaiseen palkkaukseensa, jotta se nousee vähän yli sen tilapäisen palkkionlisän, mikä heille puheenalaisen säädännön mukaan tähän saakka on myönnetty. Palkkausjärjestelyn on Johtokunta ajatellut siten tehtäväksi, että pankinkomisariuksen palkkio korotettaisiin 2,000 markalla, mutta palkka pysytettäisiin muuttamattomana, kassöörin palkka korotettaisiin 600 markalla ja palkkio 800 markalla, konttorikirjurin palkkio korotettaisiin 1,000 markalla, vanhemman ja nuoremman rahallukijan palkkiot korotettaisiin, edellisen 400 ja jälkimmäisen 300 markalla sekä vahtimestarin palkka korotettaisiin 200 ja palkkio 100 markalla.

Kirjoituksessa Herroille Pankkivaltuusmiehille Lokakuun 5 päivältä 1898 on Johtokunta maininnut että Pietarissa olevan Pankin konttorin liike on vähitellen kasvanut ja tullut siksi laajaksi että sanotun konttorin henkilökunnan lisääminen on tehtävien asianmukaista suorittamista varten huomattu tarpeelliseksi, minkätähden Johtokunta on esittänyt että sanottuun konttoriin saataisiin asettaa ylimääräinen konttori-apulainen 2,400 markan palkkiolla. Sanottuun esitykseen suostuivat Herrat Pankkivaltuusmiehet siten että puheenalainen apulainen asetettaisiin Pietarin konttoriin yllämainituilla ehdoilla toistaiseksi yhdeksi vuodeksi, ja odottivat Herrat Pankkivaltuusmiehet ennen sanotun ajan kuluttua sellaista lisäesitystä, johon asian-

haarat silloin saattaisivat antaa aihetta. Johtokunnan ajoissa ilmoitettua, että yhtäläistä virkamieskunnan lisäystä edelleenkin tarvittiin Pietarin konttorissa, määräsivät Herrat Pankkivaltuusmiehet senjälkeen, kirjoituksessa viime Lokakuun 7 päivältä, että puheenalaista virkaa Pietarin konttorissa edelleenkin ylläpidettäisiin 200 markan kuu-kautisella palkkiolla maksettavaksi toistaiseksi, ei kuitenkaan vuotta pitemmältä.

Koska Pietarissa olevan konttorin liike, kuten Johtokunta yllämainitussa kirjoituksessaan lähemmin on huomauttanut, on siksi laaja että sen asianmukainen hoito välttämättömästi vaatii sen sääntöpalkalla olevaa virkamieskuntaa lisättäväksi, ehdottaa Johtokunta että Pietarissa olevan konttorin vuosirahansääntöön asetettaisiin ylimääräinen konttoriapulaisenvirka 3,000 markan palkkiolla.

Koska näyttää epämukaiselta että tarverahaa, joka on aiottu pienempien juoksevien menojen suoritusta varten, rasitetaan siksi suurella maksulla kuin huoneenvuokra on, johon vaaditaan yli puolet koko määrärahasta, ehdottaa Johtokunta että, samalla kun Pietarissa olevan konttorin huoneuston vuokra saataisiin, kuten muidenkin haarakonttorien on laita, erikseen panna kirjaan, Pietarissa olevan konttorin tarveraha vahvistettaisiin sellaiseen määrään, joka jotakuinkin vastaa sitä, mitä tarve siinä suhteessa vaatii. Kun huoneiston vuokra vähennetään nykyisestä määrärahasta, jää jäljelle 1,500 markan summa, mutta koska tämä erä ei ole näkynyt täysin riittävän konttorin kulujen suorittamiseen, saa Johtokunta ehdottaa että sanottu määrä vahvistettaisiin 1,800 markaksi. Tarverahasta suoritettavien maksuerien luetteleminen näyttää myöskin tarpeettomalta, minkätähden Johtokunta vielä ehdottaa sen sijasta pantaviksi sanat: „Tarverahaksi, josta on tili tehtävä“, kuten puheenalainen määräraha löytyy vuosirahansäännössä muita haarakonttoreja varten.

Koska Turussa ja Viipurissa olevien Pankin konttorien liike on erittäin laaja, on Pankille varsin tärkeätä, että näiden konttorien johtajiksi saadaan henkilöitä, joilla on tarpeellisia ominaisuuksia hyvin täyttääkseen nämä

vastuunalaiset asemat. Tämän päämäärän saavuttamista helpottaa osaltaan sekin seikka että ne, mikäli mahdollista on, tehdään taloudellisessa suhteessa edullisiksi, jotta Pankin paraimmat sen pää- ja haarakonttoreissa olevat työvoimat katsoisivat edukseen niistä kilpailla. Vaikka Turussa ja Viipurissa olevien konttorien pankinkomisariusten palkkaukset jo nytkin ovat maassa löytyvien muiden haarakonttorien pankinkomisariusten palkkauksia korkeammat, mikä luonnollisesti perustuu, muun muassa, näiden konttorien verrattoman suurempaan liikkeeseen, olisi Johtokunnan mielestä sanotulta kannalta katsoen syytä jonkun verran niitä enentää. Johtokunta ehdottaa sentähden että Turussa ja Viipurissa olevien pankinkomisariusten palkkiot lisättäisiin 500 markalla, joten puheenalaisten virkojen palkkaukset nousisivat, Turun konttorissa 9,500 ja Viipurin konttorissa 10,500 markkaan.

Tampereella olevan konttorin pankinkomisarius nauttii samoja palkkaetuja kuin Nikolainkaupungissa, Oulussa, Kuopiossa ja Porissa olevien konttorien pankinkomisariukset eli 6,000 markkaa palkkaa ja 2,000 markkaa palkkiota. Kun Tampereen kaupunki nyttemmin, mitä väkiluvun suuruuteen tulee, on maan maaseutukaupungeista järjestyksessä toinen sekä elatuskustannukset siellä viime vuosina, ilmoituksen mukaan, ovat nousseet enemmän kuin 50 prosentilla, jonka johdosta ne nykyään ovat erittäin suuret, on Johtokunta arvellut että Tampereella olevan konttorin pankinkomisariukselle olisi vahvistettava jonkun verran korkeammat palkkaedut, niin että ne nousisivat liki niitä palkkauksia, joita Turussa ja Viipurissa olevien konttorien pankinkomisariukset nauttivat. Johtokunta rohkenee sentähden ehdottaa että Tampereen konttorin pankinkomisariuksen palkkio korotettaisiin 3,000 markaksi, joten koko palkkaus, kun palkka pysytettäisiin entisessä määrässään, nousisi 9,000 markkaan.

Se ehdotus että lahjapalkkioiden jakaminen satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrärahasta lakkautettaisiin, antaa Johtokunnalle aihetta esittämään että myöskin haarakonttoreissa olevien kassöörien palkkaetuja paran-

nettaisiin. Lukuunottamatta Tampereen konttoria, missä kassöörin samasta syytä, kuin Johtokunnan tässä ylempänä on ollut kunnia saman konttorin pankinkomisariuksen suhteen mainita, tulisi saada jonkun verran suurempi palkkauksensisäisyys, on Johtokunta ajatellut että kassöörit saisivat palkkaetuihinsa 200 markan lisäyksen, joka osapuille vastaa niitä eriä, mitä kassöörit keskimäärin ovat voineet odottaa lahjapalkkioina saavansa. Tampereella olevan konttorin kassöörin palkkauksensisä taas vahvistettaisiin 600 markaksi. Johtokunta on arvellut että kassöörien tulisi saada mainittu lisäisy palkankorotuksen muodossa, minkä ohessa Johtokunta, koska laskuerehdysrahat koko palkkaukseen nähden ovat otetut verrattain liika korkeiksi, on arvellut että osa näistä sopivimmin voitaisiin siirtää palkkaan kuuluvaksi. Johtokunta esittää siis että maassa olevien Pankin haarakonttorien kassööreille vahvistettaisiin seuraavat korotetut palkkaukset, nimittäin: Turun konttorissa olevalle kassöörille palkkaa 4,000 ja palkkiota 2,200 markkaa, Viipurin konttorissa palkkaa 4,600 ja palkkiota 2,000 markkaa, Tampereen konttorissa palkkaa 4,000 ja palkkiota 2,000 markkaa, Nikolainkaupungin, Oulun, Kuopion ja Porin konttoreissa palkkaa 3,600 ja palkkiota 2,000 markkaa sekä Joensuun, Mikkelin, Jyväskylän, Sortavalan ja Kotkan konttoreissa palkkaa 3,600 ja palkkiota 1,600 markkaa.

Maassa olevien Pankin haarakonttorien konttorikirjurit, missä sellaisia löytyy asetettuina, ovat kirjallisesti pyytäneet Johtokunnan heille toimittamaan 600 markan palkkionlisän. Tämän pyyntönsä tueksi ovat he maininneet sekä lisääntyneen työn että itsessään vähäpätöisen palkkauksen, joka varsinkin nykyisinä kalliina aikoina olisi kerrassaan riittämätön.

Ottaen varteen mainitut syyt sekä hankkiaksensa myöskin konttorikirjureille korvausta vast'edes mahdollisesti poisjäävistä lahjapalkkioista, joita on ollut tapa säännöllisesti joka vuosi konttorikirjureille antaa, saa Johtokunta esittää että yllämainittujen maassa olevien haarakonttorien konttorikirjureille myönnettäisiin sellainen palk-

kionkorotus että Viipurin konttorin konttorikirjurin palkkaus nousisi 3,600 markkaan, Turun konttorin konttorikirjurin 3,300 markkaan sekä Nikolainkaupungin, Oulun, Kuopion, Porin ja Tampereen konttorien konttorikirjurien 3,000 markkaan. Tämän yhteydessä ehdottaa Johtokunta vielä että, koska vuosirahansäännössä viittä viimeksimäntä konttoria varten otettu määräraha „konttorikirjurien tai konttoriapulaisten palkkaamiseksi, tarpeen mukaan“ kokonaan on käytetty tahi on käytettävä konttorikirjurin palkkaamiseksi, tälle määrärahalle annettaisiin seuraava sen tarkoitusta vastaava nimitys „1 konttorikirjuri, palkkiota“, kuten vastaavaa määrärahaa kutsutaan Turun ja Viipurin konttorien vuosirahansäännössä.

Lopuksi ovat maassa olevien Pankin kaikkien haarakonttorien, paitsi Turun ja Viipurin konttorien, vahtimestarit Johtokunnalta kirjallisesti pyytäneet lisääntyneiden elatuskustannusten johdosta sekä siihen nähden että heillä on varsin vähän tilaisuutta sivutuloihin heidän Pankin tehtävien tarkoin rajoittaman ajan takia, saada 1,000 markkaan korotetun palkkauksen.

Koska samat asianhaarat, mitkä puoltavat pääkonttorin vahtimestarien palkkaetujen korottamista, myöskin koskevat haarakonttorien vahtimestareja, pyytää Johtokunta ehdottaa että maassa olevien Pankin haarakonttorien vahtimestarien palkkaedut vahvistettaisiin, Turun ja Viipurin konttorien vahtimestarien 1,200 markaksi, niistä 1,000 markkaa palkkaa ja 200 markkaa palkkiota, Tampereen konttorin vahtimestarin 1,000 markaksi, niistä 600 markkaa palkkaa ja 400 markkaa palkkiota sekä maassa olevien muiden konttorien vahtimestarien 900 markaksi, niistä 600 markkaa palkkaa ja 300 markkaa palkkiota.

Herroille Pankkivaltuusmiehille lähetetyissä kirjoituksissa kuluvan vuoden Huhtikuun 21, Toukokuun 3, Kesäkuun 9 ja Marraskuun 11 päivältä on Johtokunta maininnut että Turun, Viipurin ja Tampereen kassojen liike on niin isossa määrässä lisääntynyt että kassöörin työn helpoittamiseksi sekä yleisön palvelemisessa tarpeellisen nopeuden edistämiseksi olisi välttämätöntä että kas-

söörintehtävät jaettaisiin kahdelle henkilölle. Johtokunnan esityksestä päättivät Herrat Valtuusmiehet silloin että, mitä Turun ja Viipurin konttoreihin tuli, sanottuihin konttoreihin asetettaisiin toistaiseksi kassöörille apulaiseksi henkilö, jonka tulisi palkkiosta, mikä Turun konttoria varten määrättiin 200 markaksi ja Viipurin konttoria varten 225 markaksi kuukaudelta, kassöörin edesvastauksella auttaa häntä Suomen rahan liikkeestä ja liikkeeseen vaihtamisella, ja katsottiin mainittu tarve Tampereen konttorissa olevan toistaiseksi siten tyydytetty että kassöörille asetettaisiin setelien ja vaihetusrahojen lukemiseen ja lähittelymiseen avuksi henkilö 100 markan kuukausipalkkiolla.

Koska Turun, Viipurin ja Tampereen kassöörit, varsinkin sanotuissa konttoreissa olevan laajan vaihtamiliikkeen helpoittamiseksi, kuten Johtokunnan on ollut kunnia ylläviitatuissa kirjoituksissa mainita, itse teossa kipeästi kaipaavat apulaista, on Johtokunta pakoitettu esittämään että kuhunkin mainittuun konttoriin asetettaisiin vuosirahansääntöön palkkiovirkana apulaisvaihtajakassöörin toimi, jonka viran omistajan tulisi omalla edesvastauksella auttaa asianomaista kassööriä Suomen rahan liikkeestä ja liikkeeseen vaihtamisella sekä siinä hoitaa käsikassaa, minkä suuruuden Herrat Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan esityksestä, aikanaan määräisivät. Palkkiota maksettaisiin puheenalaisista viroista Turun ja Tampereen konttoreissa 2,400 markkaa ja Viipurin konttorissa 2,700 markkaa vuodessa, minkä ohessa viranomistajille vakuutettaisiin palkkionlisä 5 ja 10 vuoden moitteettomasta palveluksesta näissä toimissa 10 prosentilla palkkiosta kumpanakin kertana.

Herroille Pankkivaltuusmiehille lähetetyssä kirjoituksessa kuluvan vuoden Tammikuun 26 päivältä ilmoitti Johtokunta että ne kaksi konttoriapulaista, jotka palvelivat Viipurin konttorissa ja joille maksettiin palkkana vuosirahansääntöön tarkoitusta varten pantu 2,400 markan määräraha, olisivat liikkeeseen riittämättömät, koska toista apulaista oli yksinomaan käytettävä kassatyön helpoittamiseksi eikä konttorikirjuri saattanut toisen konttoriapulaisten

avulla ehtiä toimittamaan sattuvia konttoritehtäviä. Tämän johdosta määräsivät Herrat Pankkivaltuusmiehet 100 markan kuukautisen määrärahan maksettavaksi vieläkin yhden konttoriapulaisen asettamiseksi Viipurin konttoriin.

Vaikka sen johdosta, että Viipurin konttoriin asetettiin ehdollisesti apulaisvaihtajakassöörinvirka, sitä konttorikirjuria, jota tähän saakka oli tarvittu kassassa, taas voitaisiin käyttää konttoritoimiin, täytyy Johtokunnan, koska Viipurin konttorin liikkeen läheisessä tulevaisuudessa voidaan arvata tulevan siksi laajaksi että konttoritehtäviin tarvitaan neljään henkilöön nouseva henkilökunta, konttorikirjuri niihin luettuna, ehdottaa että Viipurin konttoria varten määrätään sellainen määräraha, että se riittää palkkion maksamiseksi ja mahdolliseksi palkkionlisäksi pitkällisestä palveluksesta kolmelle konttoriapulaiselle. Johtokunta on nimittäin tuuminut että haarakonttoreissa olevat konttoriapulaiset saisivat, kuten pääkonttorissakin ovat, palkkauksenkorotuksen, ja on Johtokunta ajatellut tämän korotuksen siten järjestettäväksi, että kahdelle apulaiselle maksettaisiin palkkaa kummallekin 1,320 markkaa sekä yhdelle 1,200 markkaa, jonka ohessa apulaisille viiden ja kymmenen vuoden palvelus-ajan jälkeen annettaisiin jokaiselle palkkionlisänä 240 markkaa kumpanakin kertana. Koska Viipurin konttorissa sitäpaitsi tarvitaan vahtimestarille apulainen ilmoituskirjeiden kantamista varten, johon toimeen vakinainen vahtimestari ei ennätä muiden tehtäviensä takia ryhtyä, pitäisi määrärahaan myöskin sisällyttämisen 600 markan palkkio sellaiselle palvelusmiehelle ja siten tekemän mahdolliseksi rahavaramääräyksien käyttämisen aina 5,880 markkaan asti. Johtokunta pyytää siitä syystä ehdottaa että puheenalainen Viipurin konttorin määräraha vahvistettaisiin tasamäärin 6,000 markaksi.

Turun konttorin määräraha konttorin- ja kassöörin-apulaisten palkkaamiseksi, joista toiselle apulaiselle maksettaisiin palkkaa 1,320 ja toiselle 1,200 markkaa ja jotka molemmat viisi ja kymmenen vuotta palveltuaan saisivat palkkionlisänä 240 markkaa kumpanakin kertana, korotetaanee 2,400 markasta 3,500 markkaan.

Koska Viipurin konttorin tarveraha, sittenkun sanottuun konttoriin on laitettu sähkövalaistus ja tämän kustannus on pantu sanotusta määrarahasta maksettavaksi, on tullut riittämättömäksi, josta Johtokunta onkin kirjoituksessa kuluvan vuoden Helmikuun 27 päivästä Herroille Pankkivaltuusmiehille ilmoittanut, saa Johtokunta ehdottaa että puheenalainen määräraha, jota mainitusta syystä tältä vuodelta käytettäneen noin 500 markkaa yli määränsä, vahvistettaisiin 1,800 markaksi.

Muutamissa Pankin pienemmissä haarakonttoreissa, joiden vakinaisena henkilökuntana on kaksi henkilöä, on sattunut että Pankkiin kuulumattomia henkilöitä niiden omasta pyynnöstä on asetettu harjoittelijoina ottamaan osaa konttorin töihin, jotta ne, siten saavutettuansa tarpeellisen taidon ja tottumuksen Pankin tehtäviin, sittemmin saattavat tulla kysymykseen viransijaisina virkalomaa asianomaisen konttorin virkamiehille määrättäessä. Mitään muuta palkkausta kuin minkä he ovat saaneet nostaa virantöimituksestansa virkalomaaikana, ei näille harjoittelijoille ole luvattu, mutta on heille tavallisesti annettu lahjapalkkioita samalla kun yhtäläisiä palkintoja on Pankin virkaja palvelusmiehille jaettu. Nämä lahjapalkkiot pantiin ennen satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrarahasta maksettaviksi, mutta kun viime vuoden määrarahasta virkalomaa varten oli tarpeellinen erä käyttämättömänä, pantiin mainittu meno vuodelta 1898 viimeksimainitusta määrarahasta suoritettavaksi, koska puheenalaisten henkilöiden ottaminen asianomaisiin konttoreihin oli tapahtunut siinä tarkoituksessa että sinä aikana, jolloin konttorin virkavahvat nauttivat virkalomaa, paikkakunnalla olisi saatavana konttorin töihin perehtyneitä viransijaisia ja meno siten oli lähinnä niitä maksuja, joiksi määräraha virkalomaa varten oli aiottu. Kosk'ei Johtokunnan ehdotuksen mukaan vast'edes enää annettaisi lahjapalkkioita satunnaisiksi palkkioiksi pannusta määrarahasta eikä myöskään aina voida odottaa että tarpeellinen erä määrarahasta virkalomaa varten olisi tarkoitukseen käytettävissä, mutta äskensmainitun näkökohdan mukaan on toivottavaa että Pankki

asianomaisissa paikoissa voi edellyttää saavansa tarpeellisia viransijaisia virkaloman aikana ja että se saattaa palkita heidän työnsä siltäkin ajalta, jolloin he eivät hoida viransijaisuuksia asianomaisissa konttoreissa, tulisi Johtokunnan mielestä löytyä tarpeellinen määräraha sanottuun tarkoitukseen tarvittaessa käytettäväksi. Se erä, mikä siinä kohden saattaisi tulla kysymykseen, on, mitä Mikkelin konttoriin tulee, johon konttoriin, se kun sijaitsee hallituskaukungissa, tilintekomuutoksen tuottama työllisyys on vaikuttava ja joka siten ennen muita saattaa tulla tarvitsemaan apulaista konttoritöihin, laskettu 1,200 markaksi sekä kutakin muuta pienempää haarakonttoria varten 600 markaksi. Johtokunta on vieläkin ajatellut että puheenalaisen määrärahan käyttäminen olisi Herrojen Pankkivaltuusmiesten määrättävissä ja saa tämän mukaisesti kunnioittaen ehdottaa että vuosirahansääntöön nimityksellä: „satunnaisten apulaisten palkkaamiseksi pienempiin konttoreihin, käytettäväksi Pankkivaltuusmiesten määräyksen mukaan“ otettaisiin tasamäärin 5,000 markan määräraha.

Sen johdosta että virkaloman hankkimiseksi Pankin virka- ja palvelusmiehille vuosirahansääntöön otettu 15,000 markan määräraha, joka nyt jo on näyttäytynyt vähän niukaksi, sekä pääkonttoriin että haarakonttoreihin ehdotettujen uusien virkojen ynnä uuden haarakonttorin perustamisen takia käynee tarkoitukseen riittämättömäksi, on Johtokunnan kunnia ehdottaa että sanottu määräraha korotettaisiin 18,000 markkaan.

Mitä lopuksi Hämeenlinnaan perustettavan konttorin vuosirahansääntöön kuuluu, tulisi se yhtäläiseksi kuin pienempien haarakonttorien vuosirahansääntö ja olisi siinä niinmuodoin: pankinkomisarius, palkkaa 6,000 ja palkkiota 1,000 markkaa, kassööri, palkkaa 3,600 ja palkkiota 1,600 markkaa, vahtimestari, palkkaa 600 ja palkkiota 300 markkaa sekä tarverahaa, josta on tehtävä tili, 1,000 markkaa“.

Ylläolevan ehdotuksen mukaan tulisi lisäksi uusina virkamiehinä, pääkonttoriin: 2:nen apulaisvaihtajakassööri, vanhempi ja nuorempi kirjanpitäjä, kolme ylimääräistä

apulaista ja yksi vahtimestari sekä haarakonttoreihin: apulais-vaihtajakassööri Turun, Tampereen ja Viipurin konttoreihin, kuhunkin, 3:as konttoriapulainen ja yksi vahtimestarin-apulainen viimeksimainittuun konttoriin ja konttoriapulainen Pietarissa olevaan konttoriin. Pankin kasvava liike ja siitä johtuva työmäärän lisääntyminen näyttää myöskin Pankkivaltuusmiesten mielipiteen mukaan täysin puoltavan yllämainittua työvoimien lisäämistä, minkä ohessa Pankkivaltuusmiehet, myöskin viime aikoina melkoisesti lisääntyneisiin elatuskustannuksiin nähden, ovat arvelleet pitävänsä kannattaa sitä Johtokunnan esitystä että erinäisiä palkankorotuksia pantaisiin toimeen. Ja saavat Pankkivaltuusmiehet, joilla ei muissakaan osissa ole mitään muistuttamista sanottua esitystä vastaan, kunnioittaen puoltaa sitä Pankkivaliokunnan ja Säätyjen hyväksyttäväksi.

Liittyvänä siihen, mitä Pankkivaltuusmiehet yllä ovat lausuneet ja puoltaneet, on tehty etempänä seuraava ehdotus asetukseksi, joka sisältää erityisiä muutoksia Suomen Pankille Helmikuun 19 päivänä 1895 annettuun armolliseen ohjesääntöön sekä Pankin uuden vuosirahansäännön.

4. *Nimien allekirjoitukset Pankin seteleihin.*

Keisarillisessa asetuksessa Huhtikuun 13 päivästä 1874, Suomen Pankin setelirahan arvomääristä y. m., säädettiin, että Pankin setelien tulee olla yhden Tirehtöörin ja yhden muun Pankin virkamiehen allekirjoittamia. Mutta jo kaksi vuotta asetuksen antamisesta näkivät Pankkivaltuusmiehet itsellensä olevan syytä Keisarilliselta Majesteetilta alamaisesti anoa mainitun määräyksen muuttamista. Johtokunta oli nimittäin Pankkivaltuusmiehille ilmoittanut, että Johtokunnan jäsenten olisi mahdoton, muita virkavelvollisuuksiaan laiminlyömättä, ennättää allekirjoittaa Pankin seteleitä niin suuressa määrässä kuin ensimmäiseen viiden ja kymmenen markan setelien liikkeeseen laskemiseen olisi tarpeellista. Tämän johdosta julkaistiin Keisarillinen asetus

Lokakuun 30 päivältä 1876, jonka kautta, myöntymällä Pankkivaltuusmiesten esitykseen, nämä oikeutettiin setelien äskenmainitusta arvosta allekirjoittamiseen, tarpeen mukaan, käyttämään ja määräämään myöskin Pankin ulkopuolella olevia henkilöitä.

Kun tämä asetus kuitenkin 1877—1878 vuosien valtiopäivillä lakkasi olemasta voimassa, salli Majesteetti armollisessa esityksessä Säätyjen mainitun kysymyksen johdosta ryhtyä heistä riippuviin toimiin. Tästä asiasta antamassaan mietinnössä ehdotti Pankkivaliokunta mainituilla valtiopäivillä että nimikirjoituksia seteleihin, jotka ovat 50 markkaa alempiarvoisia, vastedes saataisiin toimittaa painamalla tahi leimaamalla, jotavastoin kädellä kirjoitettuja nimipiirroksia pitäisi käyttää edelleenkin seteleissä, joiden arvo on 50 markkaa tahi sen yli. Mutta kun laillista enemmistöä Säätyjen päätökseen ei voitu saada, sai asia sillä kertaa jäädä sikseen, joten siis tässä kohden vuoden 1874 asetuksen määräykset uudestaan astuivat voimaan. Kuitenkin tultiin taasen pian samaan kokemukseen, joka oli antanut ajhetta asetukseen Lokakuun 30 päivältä 1876, ja antoi se Pankkivaltuusmiehille syytä Keisarilliselle Majesteetille tekemään armollisen esityksen saada viiden ja kymmenen markan setelien allekirjoittamista varten tarpeen mukaan ottaa ja määrätä henkilöitä Pankissa tahi sen ulkopuolella erityistä palkkiota vastaan. Tämä esitys tulikin hyväksytyksi ja annettiin sen mukainen armollinen asetus Kesäkuun 29 päivältä 1881.

Koska tämäkin asetus oli määrätty olemaan voimassa, kunnes asia lähinnä seuraavilla valtiopäivillä joutuisi Säätyjen mietittäväksi ja päätettäväksi, oli asia käsiteltävänä vuoden 1882 valtiopäivillä. Säädyt esittivät silloin, samoin kuin vuosien 1877—1878 valtiopäiväin Pankkivaliokunta oli ehdottanut, että Keisarillinen Majesteetti asiasta annettavassa armollisessa asetuksessa suostuisi siihen että Suomen Pankin seteleihin, jotka ovat viittäkymmentä markkaa alempiarvoisia, Keisarillisessa asetuksessa 13 päivältä Huhtikuuta 1874 määrätty nimien allekirjoittamiset saataisiin koneen avulla toimittaa Pankin huoneuksessa

Sittenkun tähän esitykseen armollisesti oli suostuttu, annettiin sen mukaisesti asiassa voimassaoleva armollinen asetus Joulukuun 4 päivältä 1882.

Kuitenkin on lisääntynyt liiketoiminta ja sen johdosta enentynyt rahavarojen tarve antaneet Pankinhallitukselle aihetta harkitsemaan, eikö Pankin johtajia ja virkamiehiä voitaisi vapauttaa velvollisuudesta allekirjoittaa nimiä myöskin viidenkymmenen markan ja sitä korkeamman-arvoisiin seteleihin sekä eikö nimien allekirjoituksia näihin kuten alempiarvoisiinkin seteleihin tulisi saada koneen avulla toimittaa. Käsintehtyjen nimikirjoitusten pysyttämiseksi puheenalaisia korkeamman-arvoisia setelejä varten huomauttivat Säädyt 1882 vuoden valtiopäivillä että isompia setelejä liikkuu verrattain niin pieni määrä, että Pankin virkamiehet hyvin ehtisivät käsinkin toimittaa niiden allekirjoittamista eikä siitä voisi syntyä niitä vastuksia, jotka olivat seuranneet monilukuisten alati liikkeessä olevien pienten setelien allekirjoittamisesta. Olosuhteet ovat kumminkin sittemmin muodostuneet peräti toisin ja vaikuttaneet että myöskin työ nimien kirjoittamisesta suurempiin seteleihin on käynyt hyvinkin rasittavaksi. Tämän seikan valaisemiseksi mainittakoon että Pankin johtajien ja virkamiesten allekirjoittamien viidenkymmenen, sadan ja viiden sadan markan arvomääräisten setelien vuotuinen keskimäärä on ollut: vuosina 1883 ja 1884 28,000 kappaletta, vuosina 1885 - 1889 50,000 kappaletta, vuosina 1890—1894 56,000 kappaletta ja vuosina 1895—1899 102,000 kappaletta.

Mitä sitten tulee siihen vahinkoon tahi vaaraan, mikä voitaisiin otaksua syntyvän siitä, että nimien allekirjoitukset korkeamman-arvoisiin seteleihin toimitettaisiin koneen avulla, lienee otettava huomioon että nyttemmin, Pankin saatua uudet setelit, jotka ovat tehdyt sellaisen tekotavan mukaan, mikä tarjoaa tehokasta vakuutta väärennyistä vastaan, vaara tässä kohden on entistensä paljon vähempi. Huomiota ansaitsee myöskin, mitä Pankkivaliokunta ja Säädyt vuoden 1882 valtiopäivillä tästä ovat lausuneet käsiteltäessä kysymystä siitä muutoksesta, mikä

silloin pantiin toimeen pienempien setelien allekirjoittamiseen nähden, koska ne näkökohdat, joita mainittiin sanotun muutoksen eduksi, kaikin puolin soveltuvat myöskin isomman-arvoisiin seteleihin. Silloin mainittiin näet ettei käsintehtävällä setelien allekirjoittamisella olisi melkein mitään käytännöllistä merkitystä suojana väärentämistä vastaan, mistä olisi todisteena, muun muassa, vähän sitä ennen sattunut tapaus, jolloin ilmestyneistä vääristä kymmenen markan seteleistä ei ainoatakaan ollut huomattu vääräksi nimikirjoituksen epäsäännöllisyydestä. Ylimalkaan oli kokemus osoittanut että tämä kentiesi on vähin vaikeus koko setelin mukailemisessa. Sen merkityksen katsoi Pankkivaliokunta olevan oikeastaan siinä, että setelit eivät tule painosta aivan valmiina, joka seikka mahdollisesti voisi tuottaa jonkunmoista vaaraa, erittäinkin kun setelit valmistetaan kaukana maasta. Mutta tämä tarkoitus saavutettaisiin yhtä täydellisesti, jos nimikirjoitukset toimitettaisiin painamalla tahi leimaamalla, kun se vaan tapahtuisi Pankinjohtokunnan suoranaisten katsannon alla, joka paraiten kävisi laatuun, jos siihen tarvittava kone olisi asetettu Pankin omiin huoneuksiin.

Suomen Pankissa tavaksi otetun järjestyksen mukaan, toimitetaan nyttemmin allekirjoitusten painaminen viiden, kymmenen ja kahdenkymmenen markan arvomääräisiin seteleihin Pankin omassa painuhuoneessa näiden setelien numeroimisen yhteydessä. Työ tehdään asianmukaisella valvonnalla eikä siitä ole mitään haittaa havaittu. Kuten Johtokuntakin yllä on huomauttanut, voitaisiin sentähden sama menettelytapa sopivasti järjestää allekirjoitusten painettamisessa isomman-arvoisiinkin seteleihin.

Muuan asianhaara, jota ei myöskään saatane jättää ottamatta huomioon tätä kysymystä arvosteltaessa, on hyöty siitä, ettei Pankin johtajien eikä virkamiesten, jos puheenalainen muutos pantaisiin toimeen, enää tarvitsisi mainitulla hyödyttömällä ja yksitoikkoisuutensa takia väsyttävällä työllä kuluttaa aikaa eikä voimia, joita muulla tapaa paremmin voitaisiin käyttää hyväksi. Lopuksi ansaitsee myöskin huomauttamista se seikka että, mikäli

Pankinhallitukselle on tunnettua, kaikki Europan pääpankit toimittavat nimien allekirjoitukset kaikkiin seteleihinsä koneen avulla, vaikka nämä setelit ovat paljon korkeammassa määrässä, kuin Suomen Pankin setelit, väärennykselle alttiit.

Sen nojalla, mitä yllä on mainittu, saavat Pankkivaltuusmiehet Pankkivaliokunnalle ja Säädylle kunnioitteen esittää, eikö olisi syytä ryhtyä lainsäätämistoimeen siihen suuntaan, että allekirjoitukset viidenkymmenen markan tahi sitä isomman-arvoisiin Pankin seteleihin saataisiin panettaa koneen avulla.

Helsingissä, Joulukuun 30 päivänä 1899.

	L. Lindelöf.	
F. Stjernvall.	O. Donner.	A. Meurman.
		J. L. Snellman.

Ehdotus asetukseksi, joka sisältää erityisiä muutoksia Suomen Pankille Helmikuun 19 päivänä 1895 annettuun armolliseen ohjesääntöön sekä Pankin uuden vuosirahansäännön.

2 §.

Pankilla on oikeus antaa liikkeesen seteleitä II luvussa säädettyjen perusteiden mukaan; ja sen tehtävänä on: liikkeestä ja liikkeesen vaihtaa pankin seteleitä ja Suomen metallirahaa;

ostaa ja myydä rahaksi lyötyä ja lyömätöntä kultaa ja hopeata;

ostaa ja myydä valtiopapereita, obligatsioneja ja korkolippuja;

myydä Suomen rahan määräisiä osotuksia, siellä maksettavia, missä pankilla on konttori tai asioimisto;

ostaa ja myydä muun rahalajin määräisiä seteleitä, vekseleitä ja osotuksia;

diskontata Suomen markoin maksettavia vekseleitä, joita kotimainen toiminimi tai maassa asuva Suomen kansalainen on maksettavakseen hyväksynyt, sekä muitakin niinikään maassa maksettavia krediittipapereita;

myöntää määräaikaista rahalainoja jalojen metallien, valtion-arvopaperien, obligatsioonien, osakekirjojen, kiinnitettyjen velkakirjojen sekä muiden arvopaperien ja tavaraan panttausta vastaan;

myöntää kassakreditiivejä niin kiinteän omaisuuden kiinnitystä kuin edellisessä kohdassa mainittuja panttilajeja, paitsi tavaroita, vastaan;

vastaanottaa rahapanoksia, niistä kuitenkin korkoa maksamatta, *ollen Pankilla kuitenkin valta juoksevilla tilillä ulkomaisten pankkilaitosten ja kauppahuoneiden kanssa myöskin puolestansa maksaa korkoa* *);

toimittaa kassauksia;

*) Muutokset ja lisäykset ovat ilmoitetut kursiivikirjaimilla.

ottaa talletettavakseen asiakirjoja, arvopapereita ja kalleuksia sekä sinetillä suljettuina että avoimina talletuksina, sillä edesvastauksella, minkä laki säättää.

Niistä tehtävistä, joita pankin tulee valtiovaraston puolesta toimittaa, sekä Längman'in testamenttirahaston hallinnosta on erittäin säädetty.

8 §.

Pankilla on pääkonttori Helsingissä sekä haarakonttorit Turussa, Viipurissa, Nikolainkaupungissa, Oulussa, Kuopiossa, Porissa, Tampereella, Joensuussa, Jyväskylässä, Mikkelissä, Sortavalassa, Kotkassa, *Hämeenlinnassa* ja Pietarissa.

Väli-aikaisesta haarakonttorien perustamisesta muihin kuin yllämainittuihin paikkoihin tahi niiden lakkauttamisesta määrää pankkivaltuusmiesten esityksestä Senaatin Talousosasto.

18 §.

Pankin setelien liikkeessä oleva määrä saa nousta enintään *neljäkymmentä* miljoonaa markkaa suuremmaksi pankin seteleinannon vakuutena olevaa arvoainetta, joksi luetaan niin pankin metallikassa ynnä *rahaksi lyöty Suomen hopearaha*, kuin myöskin pankin riidattomat saatavat sen ulkomaisilta asiamiehiltä ynnä pankin omistamat *ulkomailla maksettavat vekselit* sekä ulkomaan rahan määräiset obligatsioonit, korkoliput ja setelit.

Liikkeessä olevina seteleinä ovat myöskin pidettävät pankin Suomen rahan määräiset osotukset ja muut vaa-dittaessa maksettavat sitoumukset, kuin myös sisällä-olevat myönnettyjen kassakreditivien määrät.

39 §.

Jokaisella pankin kassöörillä on hoidettavanaan erityinen käsikassa, jonka korkeimman määrän pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä vahvistavat.

Pankin muut kulta- ja hopeavarat, rahaksi lyödyt ja lyömättömät, vaskirahat, setelit, valtion-arvopaperit ja obli-